

колекції, яка б відтворювала повний діапазон різноманіття помідору їстівного за різними ознаками.

Список використаних джерел

1. Галат Л.М. Особливості ринку свіжих овочів в Україні // Агросвіт, 2019. № 11. С.35-44. DOI: 10.32702/2306"6792.2019.11.35.
2. Електронний ресурс: <https://ukrstat.gov.ua/>
3. Сич З.Д. Гармонія овочевої краси та користі / З.Д. Сич, І.М. Сич. – К: Арістей, 2005. 192 с.
4. Подпратов Г.І., Войцехівський В.І., Кіліан М., Сметанська І.М., Токар А.Ю., Войцехівська О.В., Орловський М.Й. Технології зберігання, переробки та стандартизація сільськогосподарської продукції. Ч.1. Основи післязбиральної доробки, зберігання, переробки та стандартизації плодоовочевої продукції: Навч. пос. – К.: ЦІТ Компрінт, 2017. 658 с.
5. Халимоненко М. Помідори / М. Халимоненко // Дім, сад, город. №5. 2005. С.76.
6. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / за ред. Г.Л. Бондаренка, К. І. Яковенка. Харків: Основа, 2001. 369 с.

УДК 635.63:631.527.5(477.4)

ПІДБІР ГІБРИДІВ ОГІРКА ДЛЯ УМОВ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Сич З.Д.¹, Кубрак С.М.²

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Київська обл., Україна

¹e-mail: zsyck@ukr.net

²e-mail: kubraksweta@ukr.net

Огірок (*Cucumis sativus* L.) є один з найбільш популярних овочів у всьому світі, в тому числі і в Україні. В нашій країні він займає третє місце у структурі посівних площ серед овочевих культур (10-14 %), і культивується на площі близько 120 тис. га. Огірковий бізнес вважається прибутковим і економічно високоефективним, а попит на продукцію зберігається щорічно [1]. Плоди огірка

низькокалорійні і мають високі смакові якості. Однак нестача огіркової продукції відчувається майже щорічно. Основною проблемою є несприятливі погодні умови, недотримання технології вирощування культури та невдало підібраний сортимент. Частка сортів і гібридів вітчизняної селекції огірка у «Державному реєстрі сортів рослин придатних для поширення в Україні за останні п'ять років» досить низька і коливається в межах 20-22 %. Решта – сорти і гібриди, які створені в таких країнах, як: Голландія, Німеччина, Туреччина, Польща, Чехія, Франція, Корея, Італія, Угорщина, Молдова [2, 3, 4, 5]. Культивування їх в умовах Білоцерківщини Київської області (Правобережний Лісостеп), не завжди дає високу врожайність відповідної якості, через несприятливі погодні умови. Деякі гібриди здатні швидко адаптуватися та формувати високу врожайність і якість, а більшість з них уражуються хворобами, страждають від температурних стресів, і, навіть, гинуть ще до цвітіння та плодоношення [7].

Тому, проблема виділення кращих гетерозисних гібридів огірка за тривалістю вегетаційного періоду та плодоношення, біометричними показниками рослин, урожайністю, біохімічним складом плодів для умов Правобережного Лісостепу України потребує перманентного (постійного) вивчення і відповідної експертної оцінки.

Дослідження проводили в умовах дослідного поля Навчально-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету згідно з вимогами відповідних методик [6]. За контроль брали для скоростиглих зразків гібрид Водограй F₁ (контроль 1), а середньостиглих – Самородок F₁ (контроль 2). Вирощували безрозсадним методом у польових умовах у 2018 і 2019 роках. Густота рослин – близько 60 тис. рослин/га. У колекцію входило 36 гетерозисних гібридів огірка вітчизняної та зарубіжної селекції (із Німеччини, Італії та Франції).

За результатами досліджень було встановлено дві групи стиглості гібридів огірка: ранньостиглі (38-45 діб), середньостиглі (51-53 доби). Найскоростиглішими виявилися Сатіна F₁ (38 діб), Маша F₁ (40 діб), Морінга F₁ (39 діб), Гармонія F₁ (40 діб) та Амур F₁ (39 діб). Плодоношення у цих гібридів наставало на 2-4 доби раніше ніж у контролю Водограй F₁, де плоди почали збирати аж на 42 добу.

Дослідження біометричних показників гібридів огірка дало можливість оцінити мінливість між зразками за діаметром стебла біля

кореневої шийки, довжиною головного пагона, кількістю та площею листків. Товщина стебла біля кореневої шийки у гібридів огірка ранньостиглої та середньостиглої групи коливалась в середньому від 13 до 15 мм, але суттєвої різниці не спостерігали. За довжиною головного пагона виділилися кращі зразки Каспер F₁ (161±10,9 см), Хробри F₁ (160±8,5 см), Амур F₁ (158±8,4 см), Юліан F₁ (165±3,9 см), Морінга F₁ (155±3,1) та Регія F₁ (160±1,4). У групі середньостиглих гібридів найдовший головний пагін був у варіанта Сандер F₁ - 160±9,6 см.

Кількість листків на рослині у ранньостиглих гібридів огірка коливалась від 22 (Сремський F₁, Амур F₁) до 32 (Соната F₁, Крак F₁) штук. Середньостиглі гібриди формували 28 (Самородок F₁ (контроль 2)) – 38 листків/рослину (Лялюк F₁). Однак, істотної різниці за цим показником не спостерігали.

Середнє значення площі листка у ранньостиглих гібридів знаходилося в межах 63-81 см². Найвищим цей показник був у варіанта Маша F₁, а найнижчим – у Регії F₁, але істотної різниці в данному випадку не було виявлено. У групі середньостиглих гібридів середнє значення площі лиска змінювалося від 89 (Естафета F₁) до 83 см² (Ксана F₁), але істотної різниці також не було.

Врожайність ранньостиглих гетерозисних гібридів огірка за 2018-2019 рр. показала суттєво вищу різницю у зразка Атлантик F₁ – 52,2 т/га, що на 7,9 т/га більше ніж у контролю 1 Водограй F₁ (44,3 т/га). Найменшою вона була у гібрида Сатіна F₁ - 24,0 т/га.

У середньому за два роки проведених досліджень було встановлено, що суттєво перевищували контроль Самородок F₁ чотири гібрида: Старекс F₁ (63,7 т/га), Сувенір F₁ (67,0 т/га), Ксана F₁ 59,3 т/га), Шремлянин F₁ (57,3 т/га) . Урожайність плодів огірка у них була вища від контролю відповідно на 9,9; 13,2; 5,5 та 3,5 т/га.

У результаті проведених досліджень було встановлено, що найвищою врожайністю характеризувалися гібриди Атлантик F₁ (52,2 т/га), Старекс F₁ (63,7 т/га), Сувенір F₁ (67,0 т/га), Ксана F₁ (59,3 т/га), Шремлянин F₁.

Список використаних джерел

1. Galat, L. M. (2019). Osoblyvosti rynku svizhyh ovochiv v Ukraini. Agrosvit, 11, 35–44. doi: 10.32702/2306"6792.2019.11.35.

2. Державний реєстр сортів рослин, придатний для поширення в Україні у 2018 році. / підг. С. І. Мельник та ін., 2018. 447 с. URL :<http://www.sops.gov.ua/uploads/page/>.(дата звернення: 17.01.2020).

3. Державний реєстр сортів рослин, придатний для поширення в Україні у 2019 році. / підг. С. І. Мельник та ін., 2019. 497 с. URL :<https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>. (дата звернення: 17.01.2020).

4. Державний реєстр сортів рослин, придатний для поширення в Україні у 2020 році. / підг. С. І. Мельник та ін. 2020. 516 с. URL: <https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin> (дата звернення: 17.01.2022).

5. Державний реєстр сортів рослин, придатний для поширення в Україні у 2022 році. / підг. Н. В. Грюнвальд та ін., 2022. 532 с. URL : <https://sops.gov.ua/reestr-sortiv-roslin>. (дата звернення: 23.02.2022).

6. Методика дослідної справи в овочівництві і баштанництві / за ред. Г.Л. Бондаренка, К. І. Яковенка. Харків: Основа, 2001. 370 с.

7. Сич З.Д., Кубрак С.М. Основні аспекти розвитку овочівництва в Україні. Аграрна освіта та наука : досягнення, роль, фактори росту «Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садово-парковому господарстві» : зб. тез міжнар. наук.- практ. конфер., 21 жовт. Біла Церква: Білоцерківський НАУ, 2021. С. 24-26.

УДК 633.3.358

ЗАСТОСУВАННЯ ДОБРИВ У ПОСІВАХ ЦИБУЛІ

Скидан М.С.

Державний біотехнологічний університет

м. Харків, Україна

e-mail: MSkydan28@gmail.com

Цибуля городня (*Allium cepa* L.) – дворічна, трав'яниста, перехреснозаспильна, холодостійка овочева культура з двома способами відтворення - генеративним і вегетативним, представник роду Цибуля родини Цибулевих. Батьківщина цибулі – Середня Азія.

Цибуля – холодостійка рослина. Насіння проростає при температурі 3-5 °С. У фазі 1-2-х листків сходи переносять приморозки до мінус 3-5 °С. Оптимальною для росту рослин є температура 20-25